

Amerika v roce 2024: Stále první mezi rovnými?

 nationalinterest.org/feature/america-2024-still-first-among-equals-208455

8. ledna 2024

Zrcadlo, zrcadlo na zdi, kdo je největší superschopností ze všech? To je otázka, kterou si znovu kladou experti na zahraniční politiku ve Washingtonu, stejně jako jinde – majíce na paměti, že Amerika a svět vstupují do roku 2024, že změny v globální rovnováze moci se nevyvíjejí lineárně a mají tendenci probíhat v rozporu s dřívějšími obdobími. předpovědi. Nový rok zjistil, že Spojené státy se diplomaticky a vojensky angažují na třech globálních frontách: v reakci na ruskou agresi na Ukrajině posílením západní aliance; potlačení čínského geostrategického a geoekonomického nárůstu a zejména ohrožení nezávislosti Tchaj-wanu; vypořádání se s hrozbou, kterou představuje Írán – a jeho regionální zástupci – americkým spojencům na Blízkém východě na pozadí války mezi Izraelem a Hamásem.

Jedním ze způsobů, jak zhodnotit americké reakce na tyto výzvy, je vidět je jako součást úsilí angažovaného globálního hegemonu o udržení mezinárodního řádu, který spolu se svými spojenci nastolil po druhé světové válce. Právě v tomto řádu Amerika získala dominantní postavení v „unipolárním okamžiku“ po pádu Berlínské zdi, rozpadu Sovětského svazu a zahájení éry globalizace.

Zdá se, že tento mezinárodní řád zatím obstál ve zkoušce strategických a diplomatických výzev, které následovaly po nákladných amerických vojenských fiaskách na širším Středním východě. Je pravda, že Američané nedokázali předělat Blízký východ prostřednictvím změn režimu a budování státu. To následně vedlo k ponižujícímu stažení z Iráku a Afghánistánu, což vyvolalo pochybnosti o schopnosti USA udržet si svou globální vedoucí pozici. A ještě další aspekty nedávných událostí ukázaly, že Amerika stále může utvářet globální agendu.

I když se tedy zdálo, že finanční krize v roce 2008 a následné obavy z návratu Velké recese představovaly hrozbu pro globální ekonomickou nadvládu USA, když Čína pumpovala své ekonomické svaly, ve skutečnosti posloužila jako zátěžový test pro probíhající USA vedené ekonomická globalizace a liberalizace obchodu.

Američanům a Západoevropanům však chvíli trvalo, než si uvědomili ekonomické a vojenské náklady vyplývající z amerických vojenských intervencí na Blízkém východě a také z politik liberalizace obchodu v podobě rostoucích finančních rozpočtových deficitů a socioekonomických dislokací. Tyto efekty pomohly vyvolat politickou reakci, která způsobila vzestup populismu, který nakonec vedl k Brexitu a později ke zvolení amerického prezidenta Donalda Trumpa a vzestupu kritiků globalizace jinde.

Politické změny, které odrážely rostoucí izolacionistické a protekcionistické nálady veřejnosti, proto bránily americkým politikům prosazovat grandiózní strategické plány nebo dokonce omezovat vojenské intervence v zahraničí. Také ztížily prosazování globalizace jako ústřední formy tvorby geoekonomické politiky. To vysvětluje americkou neochotu reagovat asertivněji v reakci na ruský útok na Gruzii v roce 2008 a její invazi na Krym v roce 2014 a snahu Washingtonu vyhnout se vojenskému konfliktu s Íránem prostřednictvím podpisu jaderné dohody s Teheránem z roku 2015. .

Rostoucí geoekonomický status Číny zároveň podnítil protičínské postoje obou stran ve Washingtonu, čím dál více omezoval zapojení USA s Čínou a nahradil vládnoucí agendu volného obchodu víceméně ekonomickým nacionalistickým paradigmatem. Ten se stal ještě dominantnějším během pandemie koronaviru a po ruské invazi na Ukrajinu.

Putinova agrese – spojená s pokračujícím globálním vzestupem Číny – skutečně pomohla přesvědčit západní elity, že ekonomická vzájemná závislost sama o sobě nemusí nutně pomoci vyřešit národní konflikty; pokud něco, má tendenci je zhoršovat. Sledování národního zájmu by proto mělo být ústředním bodem zahraniční politiky USA. Washington čelil akutnímu znovuobjevení velmocenské konkurence, byl nucen oživit Severoatlantickou alianci (NATO) a vytvořit síť podobných vojenských partnerství napříč Tichým oceánem. Amerika zároveň využila svou vojenskou výrobní základnu i ekonomickou sílu k potrestání Ruska za jeho agrese na Ukrajině a omezila přístup Číny k novým technologiím, které by bylo možné použít pro vojenské účely.

Geostrategické a geoekonomické mapě roku 2024 bude dominovat nová rovnováha sil, která odráží tuto pokračující velmocenskou konkurenci a jeví se stále více poháněná nacionalistickými a protekcionistickými tlaky.

V jejím středu zůstanou Spojené státy a jejich západní spojenci – stále silní, i když čelí vyvíjející se ose autoritářských režimů vedených Ruskem a Čínou, včetně Severní Koreje a Íránu a jeho zástupců – jejichž cílem je oslabit globální postavení a mezinárodní řád, který se snaží bránit.

Na konci roku 2023 byly Spojené státy vyzvány, aby si udržely svou globální pozici, protože jejich partneři – Ukrajina v Evropě a Izrael na Blízkém východě – byli pod tlakem protizápadních mocností, které se agresivně snažily svrhnout status quo. V Evropě, po neúspěchu ukrajinské protiofenzívy, je nyní Rusko v lepší pozici, aby si zachovalo kontrolu nad těmi částmi Ukrajiny, a zejména nad Krymem, které jsou v současnosti pod jeho kontrolou. Rostoucí odpor mezi izolacionistickými republikány vůči zvýšení americké vojenské a ekonomické pomoci Ukrajině hraje přímo do rukou ruského prezidenta Vladimira Putina, který může doufat, že v roce 2024 znovu uvidí Donalda Trumpa v Bílém domě.

Pokud k tomu dojde – a evropští spojenci Ameriky nebudou schopni nebo ochotni nahradit Washington jako ukrajinského zastávce poslední instance – bude na Kyjev sílit tlak, aby souhlasil s příměřím a nakonec uzavřel diplomatickou dohodu s Moskvou. I když je možné, že Ukrajina bude někdy v budoucnu pozvána ke vstupu do Evropské unie (EU) a možná i do NATO, jakákoliv dohoda mezi Ruskem a Ukrajinou by Putina ponechala v silnější pozici, zvláště pokud by prezident Trump ve druhém funkčním období, jak mnozí očekávají, podnikne kroky k oslabení amerického závazku vůči NATO.

Za těchto okolností nabývá postavení íránského problému na Blízkém východě globálního i regionálního významu. Hodně by záleželo na vyvíjející se reakci prezidenta Joe Bidena na současné úspěšné úsilí Íránu a jeho regionálních spojenců a zástupců, včetně Hamásu, Hizballáhu a povstaleckého režimu Houthi v Jemenu, zpochybnit

americkou pozici na Blízkém východě. Útok Hamasu na Izrael skutečně uspěl v sabotáži americké strategie normalizace vztahů mezi Saúdskou Arábií a Izraelem a vytvoření arabsko-izraelského partnerství zaměřeného na zadržování Íránu a jeho tábora.

Útok Hamasu spojený s údery Hizballáhu proti severnímu Izraeli rozbil jeho odstrašení a potažmo i snahu Ameriky změnit rovnováhu sil v regionu ve svůj prospěch. Američané v naději, že to opraví, nasadili na Blízký východ dvě úderné síly na letadlových lodích, letecké prostředky a kontingent námořní pěchoty jako varování Íránu, aby neměnil válku v Gaze v regionální požár. Ale pokud jde o přímé jednání s Íránem, Bidenova administrativa se až donedávna zdržela reakcí na údery svých zástupců proti americkým silám v Sýrii a Iráku – nebo, když na to přijde, na hrozbu Húsíů mezinárodní lodní dopravě – prostřednictvím přímé vojenské útoky na íránské cíle.

Íránci si možná tuto americkou opatrnost překládají jako slabost a předpokládají, že navzdory Bidenově rétorice a nasazení amerických letadlových lodí se americký prezident obává potenciálního dopadu přímé americké vojenské intervence. To by mohlo vést k válce s Íránem v době, kdy Spojené státy čelí Rusku na Ukrajině a obávají se hrozby čínského útoku proti Tchaj-wanu. Íránci počítají s tím, že Američané nemají vojenské zdroje na boj na třech frontách a že americký lid nechce být vtažen do nové bažiny na Blízkém východě. Proto se ptají: Až přijde tlak, byl by Biden připraven stisknout spoušť?

V jednu chvíli nemusí mít prezident Biden jinou možnost, než ukázat Íráncům, že se mýlí – pokud skutečně chce znovu potvrdit rovnováhu sil, která se zhroutila 7. října. Pokud ne, Írán a jeho zástupci by mohli uspět nová rovnováha sil na Blízkém východě, ve které je Izrael poškozen, Hamas není zničen a normalizace vztahů mezi Izraelci a Saúdy je pozastavena.

I když by to všechno neznamenaló íránské „vítězství“, poskytlo by to Teheránu více moci a povzbudilo by arabské státy Perského zálivu, aby ho uklidnily, a také by to posílilo postavení Ruska a Číny. Írán rozšiřuje své vztahy s Ruskem a poskytuje mu drony a další zbraně, zatímco Čína se snaží zvýšit svůj vliv na Blízkém východě a dokonce se jí podařilo zprostředkovat dohodu mezi Saúdskou Arábií a Íránem, jejímž cílem bylo (mimo jiné) ukončit občanská válka v Jemenu.

Rusko i Čína se snaží vybudovat svou geoekonomickou pozici prohlubováním diplomatických a ekonomických vazeb se Saúdskou Arábií a Spojenými arabskými emiráty produkujícími ropu. Vnímání, že Amerika je na Blízkém východě v úpadku, by je povzbudilo k uzavření dohod kromě Teheránu i s Moskvou a Pekingem. Vzhledem k této perspektivě, pokud se Biden zdrží tahu za spoušť ve vznikajícím souboji s Íránem, zvýší šance, že Islámská republika bude schopna získat dominantní roli v Perském zálivu a Levantě, a bude tak v silnější pozici. dosáhnout svého dlouhodobého cíle vystěhovat Spojené státy z Blízkého východu úplně – a přitom eliminovat to, co považuje za zástupce Ameriky, Izrael. Než k tomu dojde, vnímání americké slabosti by oslabilo vliv Washingtonu na arabské ropné státy a umožnilo Pekingu a Moskvě širší strategické otevření regionu.